

CONSTRUCCIÓ D'UN MÓN MILLOR

Àngel Castiñeira
12 de març 2026

1. Els escenaris
2. Algunes valoracions
3. Com construir un món millor?
4. Missatges finals

1.

ELS ESCENARIS

Principals grans crisis dels darrers 15 anys:

1. La recessió mundial posterior al 2008 (2008-2014)
2. La crisi migratòria del 2015
3. El canvi climàtic (Acord de París, 2015)
4. El Brexit del 2016
5. La COVID-19 (2020-2023)
6. La guerra a Ucraïna (2022-2026)
7. La guerra a Gaza (2023-2026)
8. La ruptura de l'ordre internacional basat en regles (2025-2026)
9. La guerra a Iran (2026)

1. La **crisi financera** mundial ens va fer dubtar que els nostres fills gaudissin d'un nivell de vida millor que el nostre.

2. La **crisi migratòria** desencadena un pànic identitari que se centra en qüestions de multiculturalisme i el significat dels Estats-nació.

3. La **crisi climàtica** ens obliga a viure en un món perillós.

4. La crisi del Brexit va desmuntar la creença de la irreversibilitat de la UE

5. La **crisi sanitària** de la pandèmia de covid-19 va posar de manifest la vulnerabilitat dels nostres sistemes de salut en un món globalitzat.

6. La **guerra a Ucraïna** fa miques la il·lusió que una gran guerra mai no tornaria al continent europeu.

7. La guerra a Gaza reviu els fantasmes d'un nou genocidi al segle XXI

8. La ruptura de l'ordre internacional basat en regles ens retorna a un món d'esferes d'influència basat en el poder de la força.

9. La guerra a l'Iran ha provocat l'extensió regional del conflicte i ha alterat el subministrament de petroli per l'estret d'Ormuz posant en escac l'economia mundial

©CBS NEWS

WAR WITH IRAN

UN TRAIN PEUT
EN CACHER
UN AUTRE

Cada crisi té un paper dominant per sobre d'altres en algun conjunt de ciutadans:

- els que es preocupen per arribar a **final de mes** (crisi econòmica)
- els que es preocupen per **la fi del món** (crisi climàtica)
- els que es preocupen per la **fi de la identitat nacional** (crisi migratòria) o per la imposició d'una identitat supranacional (Brexit)
- els que es preocupen per **la fi de la guerra** i el respecte als drets humans i al Dret Internacional (Ucraïna/Rússia; Gaza/Israel; Iran/Israel-EEUU)
- els que es preocupen per **la fi de la seva vida** (Covid19)
- Els que es preocupen per **la fi d'Occident i de l'eix transatlàntic** (Trump)

2.

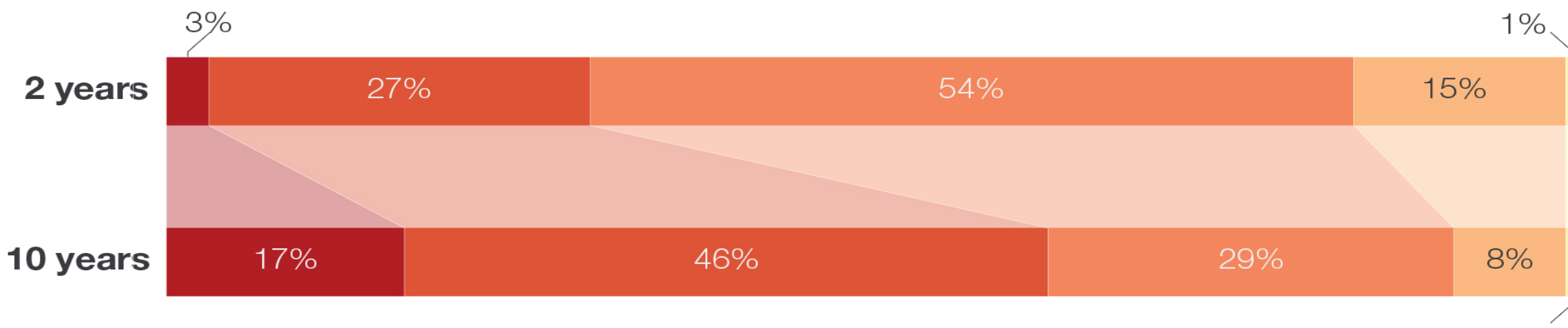
ALGUNES VALORACIONES

Global outlook

S'acosten temps turbulents

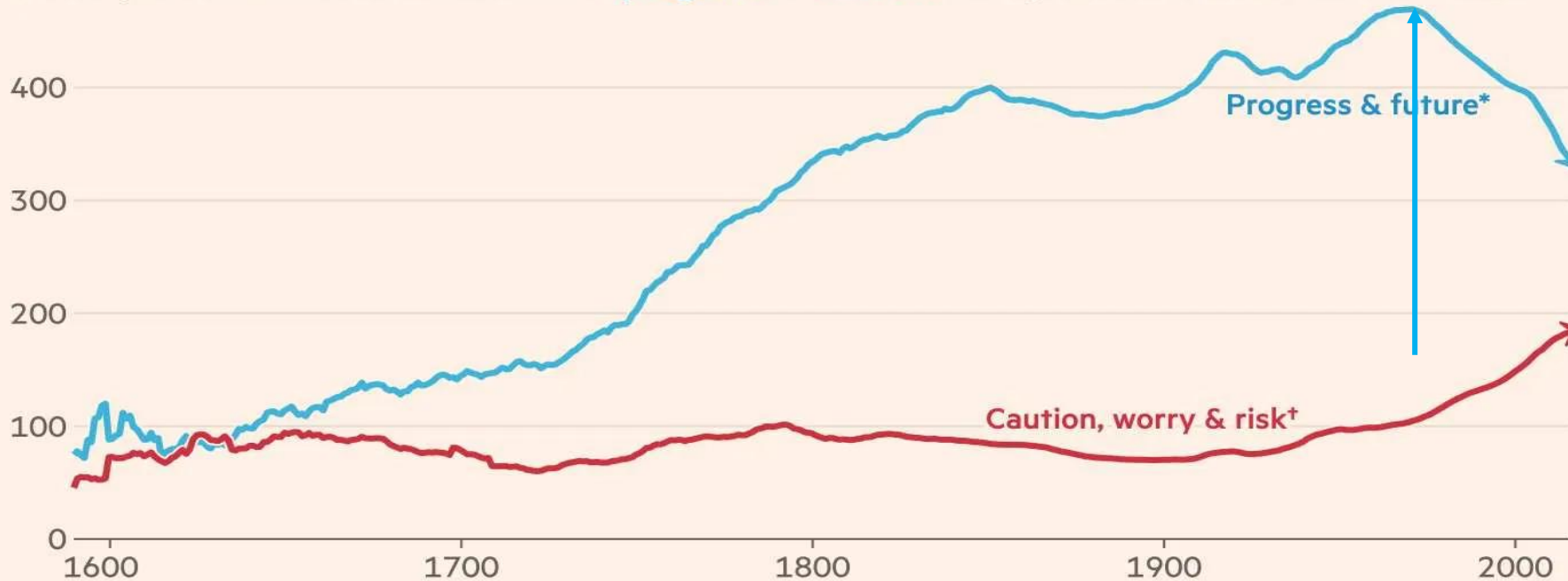
- Tempestuós:** Perill de riscos catastròfics globals
- Turbulent:** Hi haurà convulsions i risc elevat de catàstrofes globals
- Inestable:** S'espera una certa inestabilitat, amb risc moderat de catàstrofes globals
- Estable:** Hi haurà disruptions aïllades, amb un risc de catàstrofes globals baix
- Tranquil:** El risc de catàstrofes globals serà insignificant

A Occident, declina la cultura del **progrés** i emergeix una cultura de l'amenaça, la precaució, la preocupació i l'avversió al **risc**

The west has shifted away from a culture of progress in recent decades, and towards one of caution, worry and risk-aversion

Words per million related to themes of **progress** vs **caution** in English, French and German books

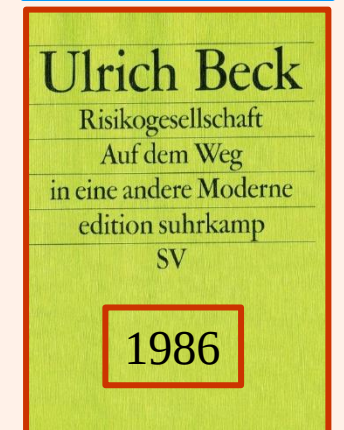

*Progress, advance, improvement, rise, future. †Threat, worry, warning, caution, at risk (all terms also translated)

Sources: Almelhem et al (2023); Google Books Ngram Viewer; Maddison Project Database

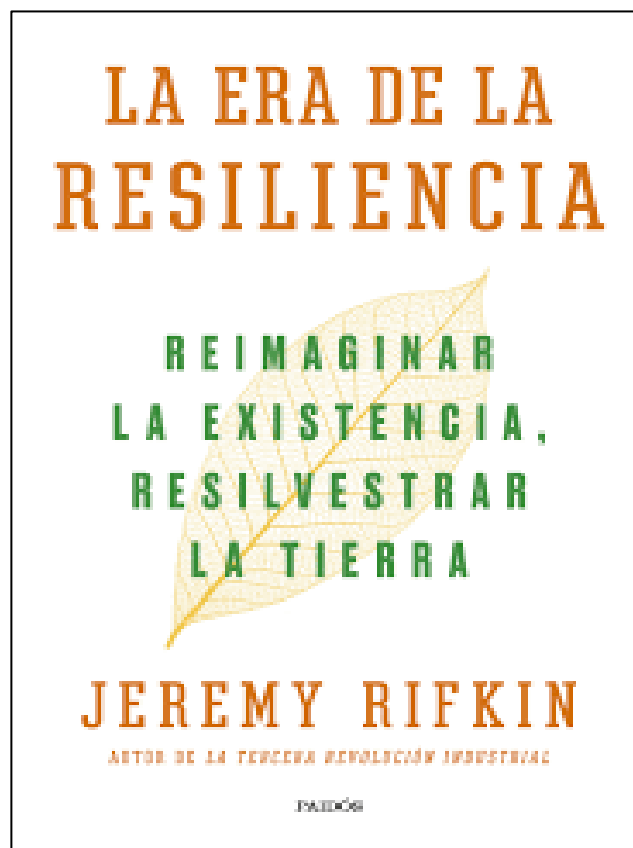
FT graphic: John Burn-Murdoch / @jburnmurdoch

© FT

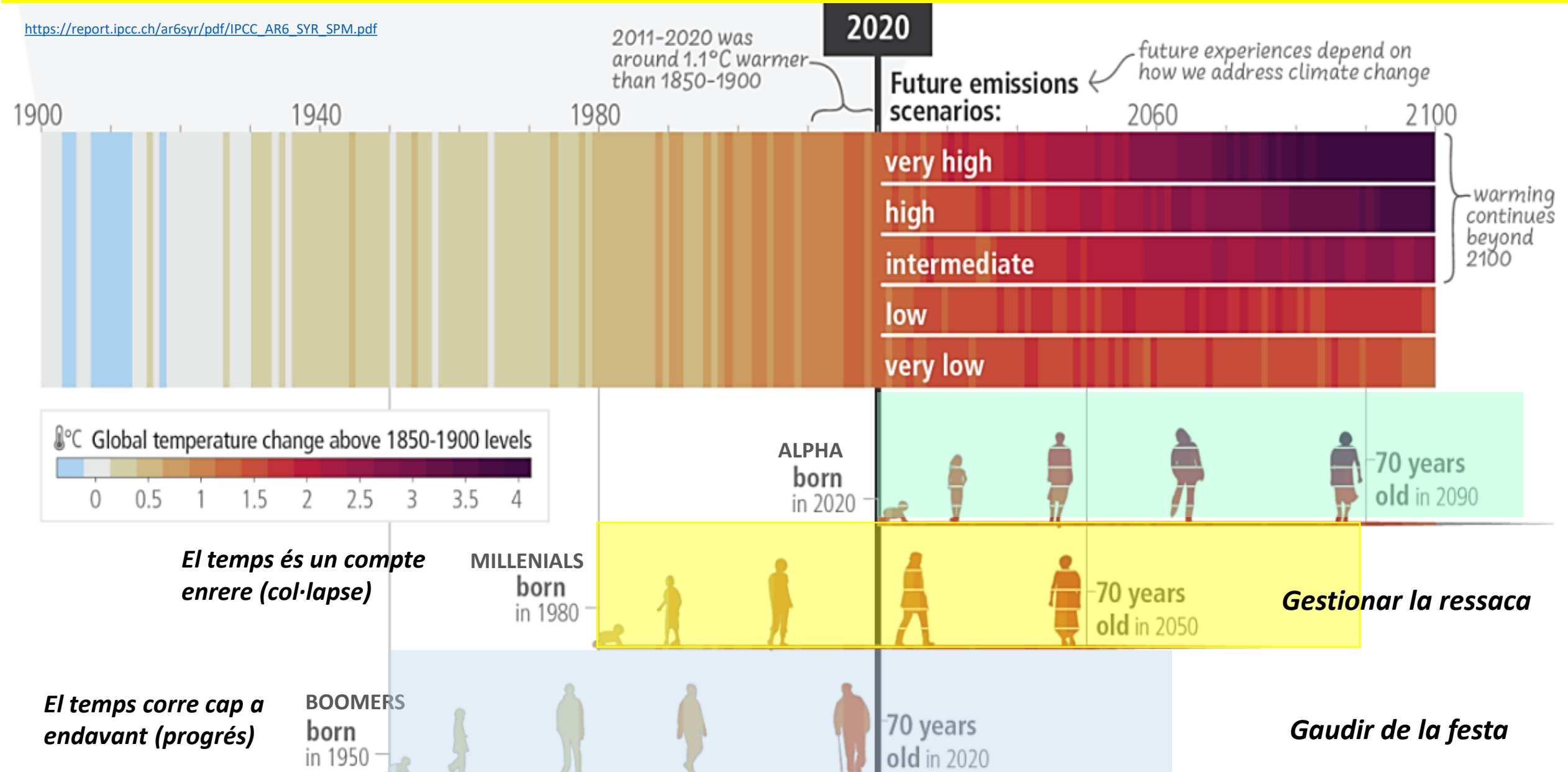

L'era del **progrés** sembla
estar donant pas a la de la
resiliència

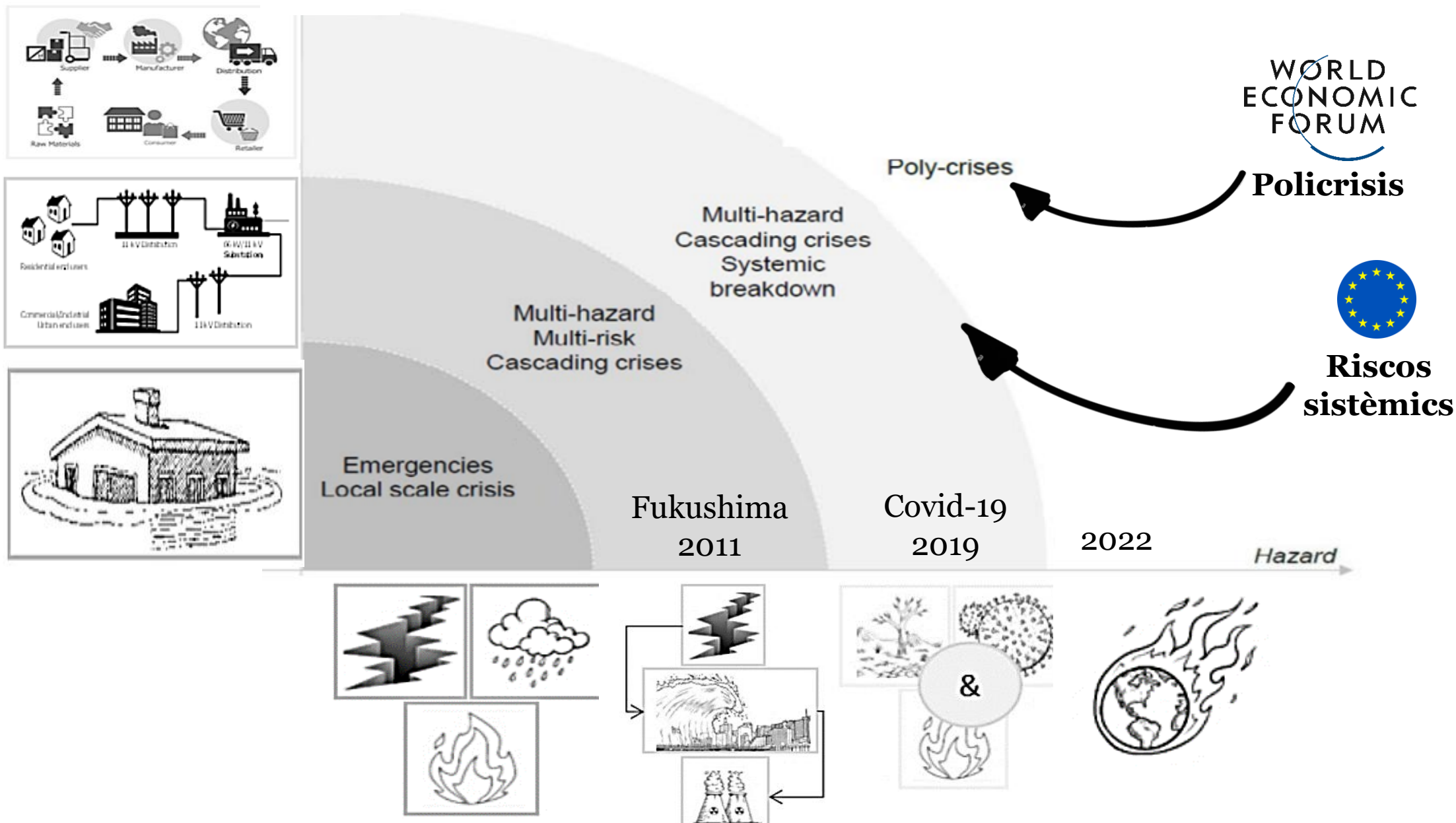
UN EXEMPLE: COM AFECTARÀ EL CANVI CLIMÀTIC A LES ACTUALS I FUTURES GENERACIONS?

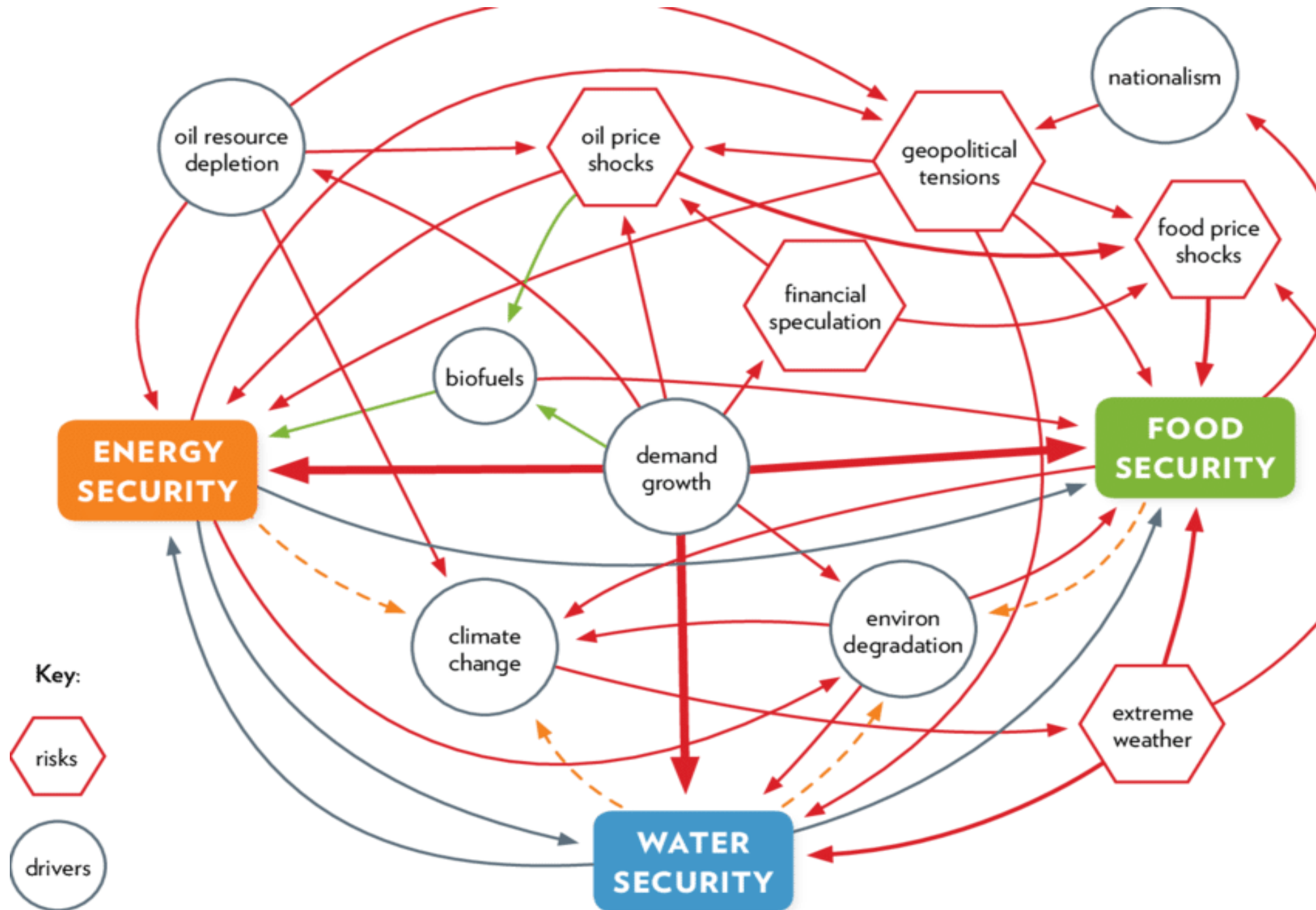
https://report.ipcc.ch/ar6syrr/pdf/IPCC_AR6_SYR_SPM.pdf

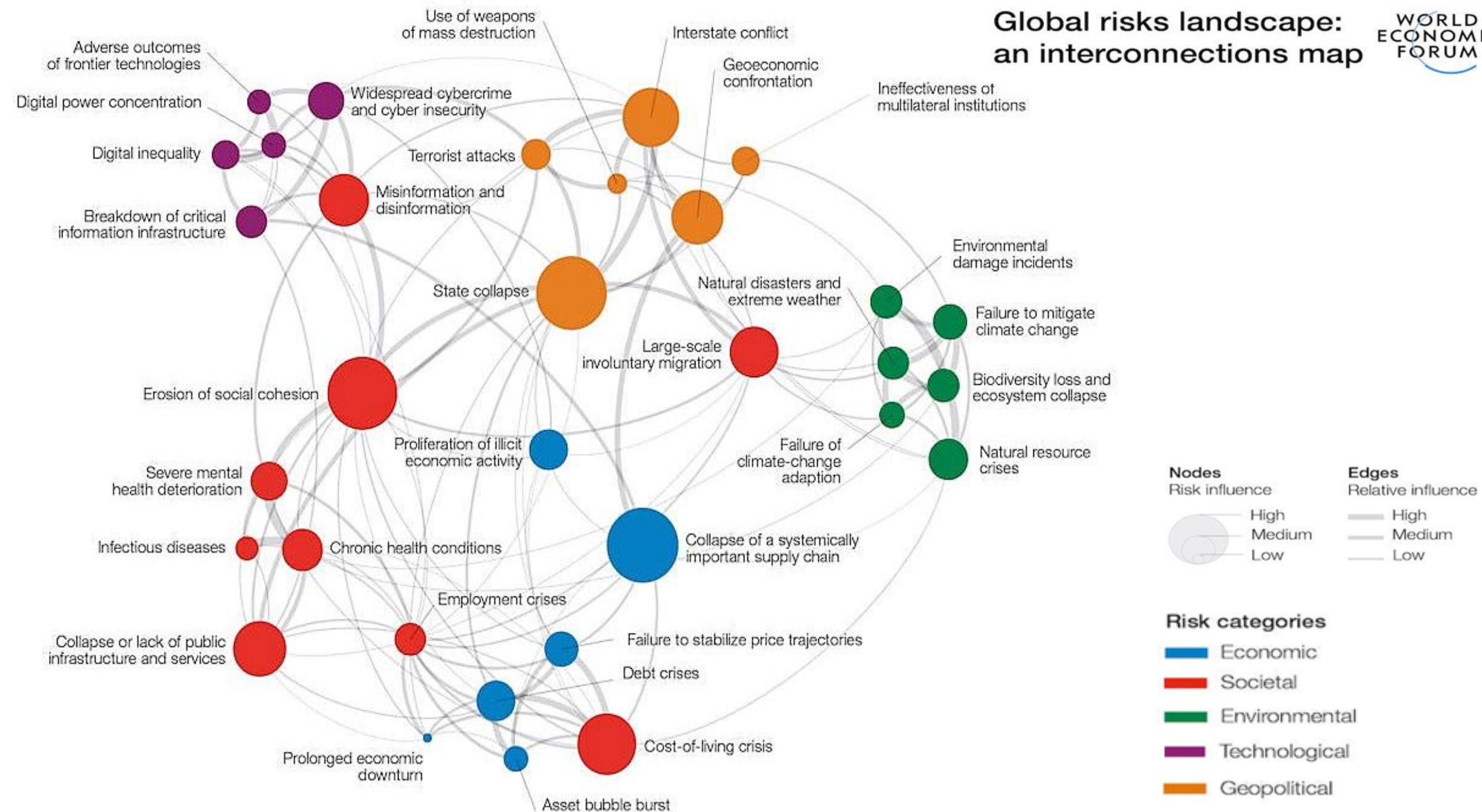

Irrompen crisis de naturalesa sistèmica

Global risks landscape:
an interconnections map

**No tenim per endavant (només)
reptes simples o complexos, sinó principalment
reptes adaptatius i transformadors**

Abast ampli

Reptes complicats

- Desenvolupar polítiques d'acomodació d'immigrants
- Millorar el rendiment escolar
- Preparar-nos per a noves pandèmies
- Millorar el servei de les Adm. Públiques

Reptes transformadors

- Contribuir a modificar el model econòmic del capitalisme fòssil
- Completar la transició energètica
- Reconfigurar pacíficament el Nou Ordre Internacional

Respostes

desconegudes

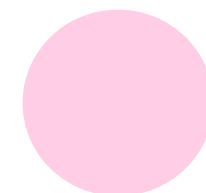
Reptes simples

- Finalitzar la construcció del Corredor Mediterrani
- Millorar el servei de Rodalies
- Impulsar la transformació digital

Reptes adaptatius

- Preparar societats resilientes al canvi climàtic
- Incorporar la IA a les nostres pràctiques professionals evitant més desigualtats i acomiadaments massius

Abast limitat

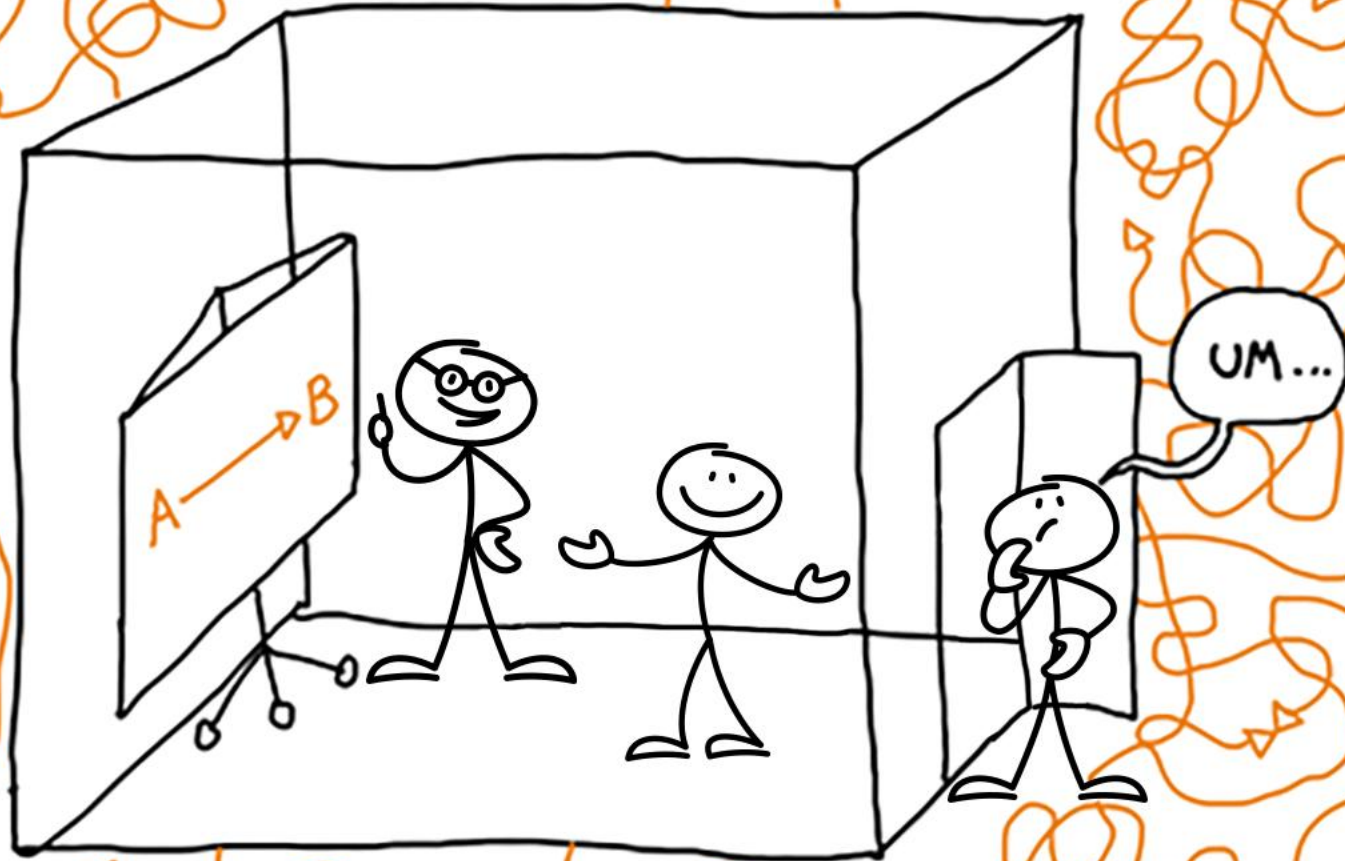

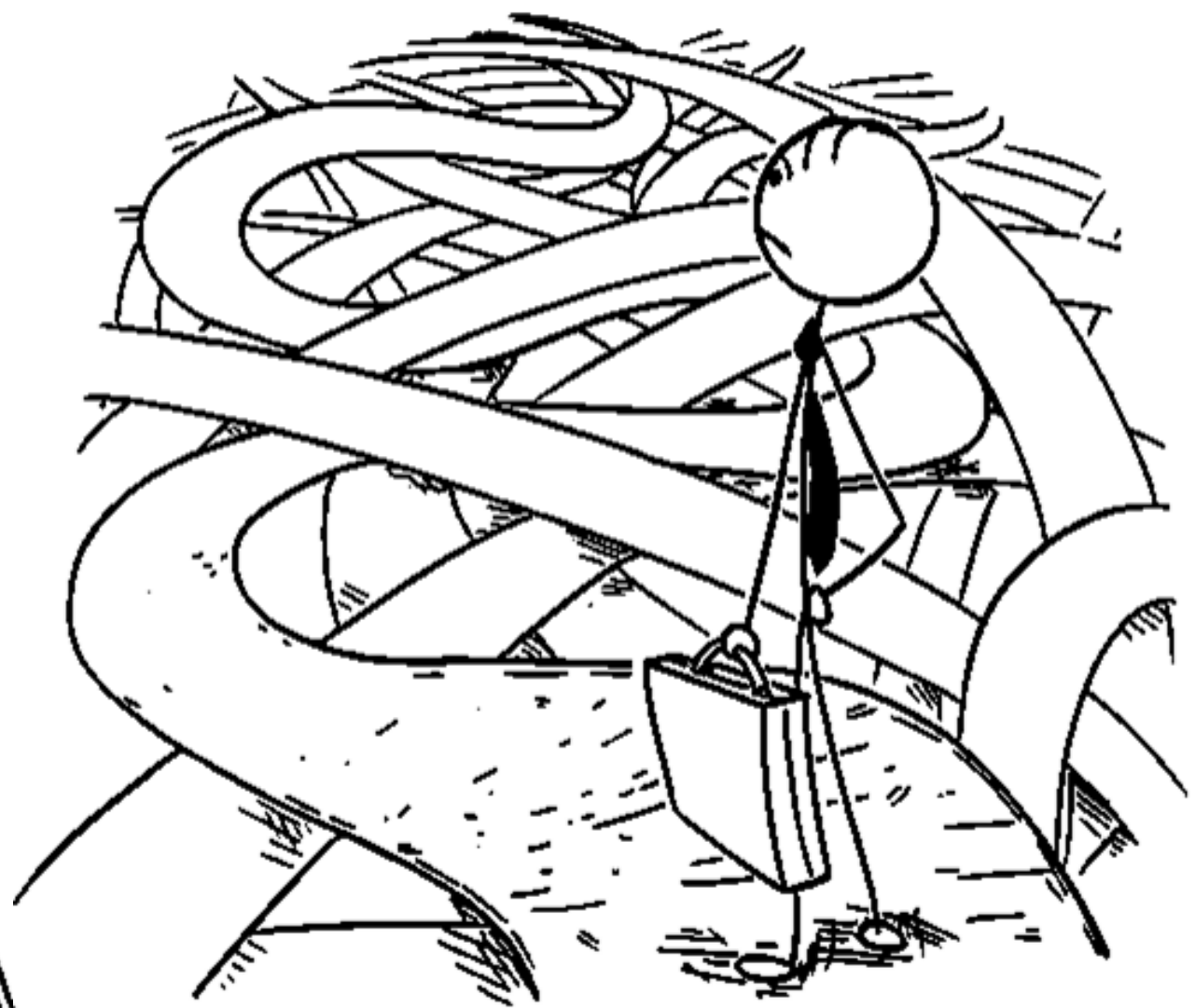
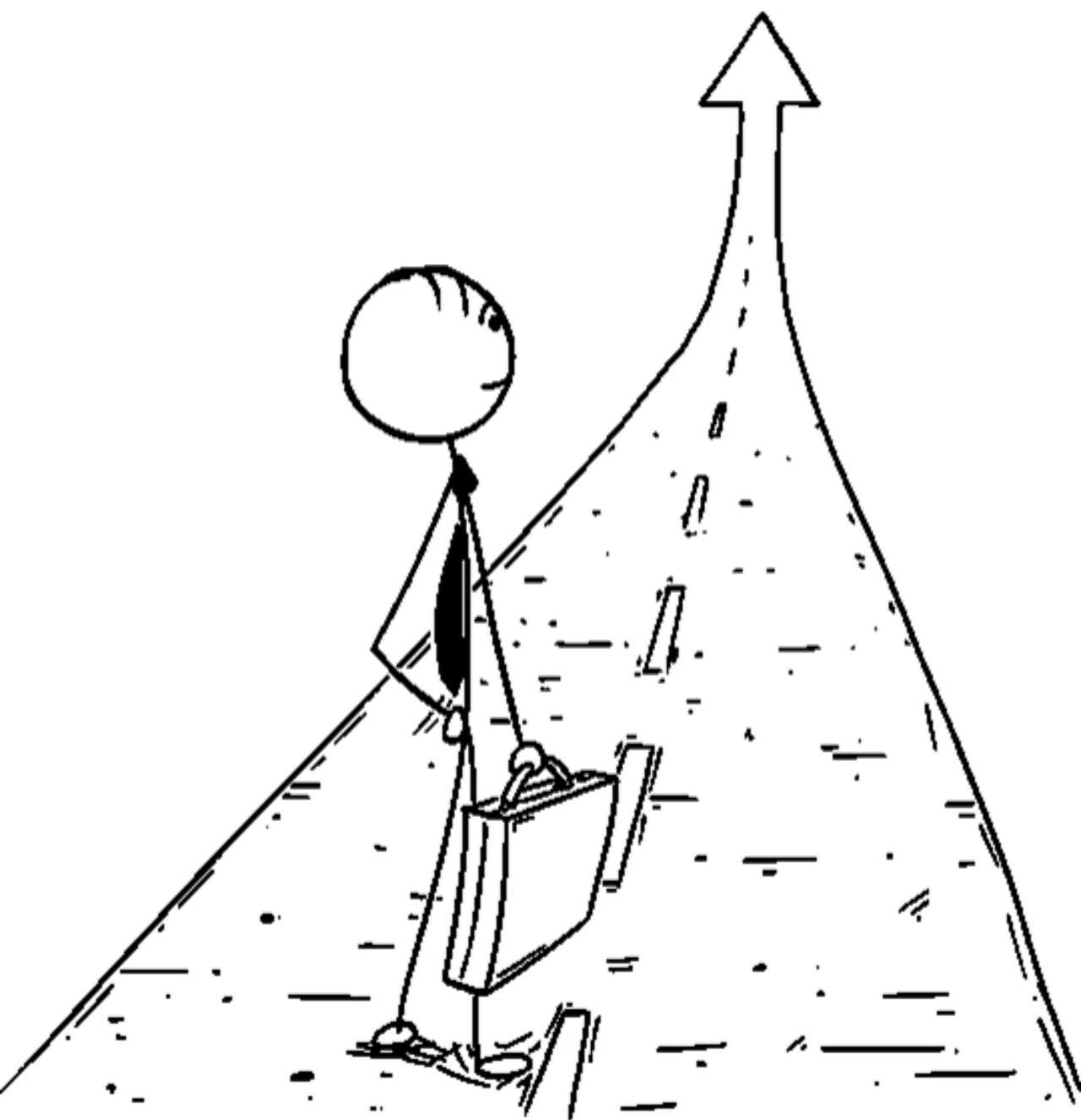
TENDÈNCIA

3. COM CONSTRUIR UN MÓN MILLOR?

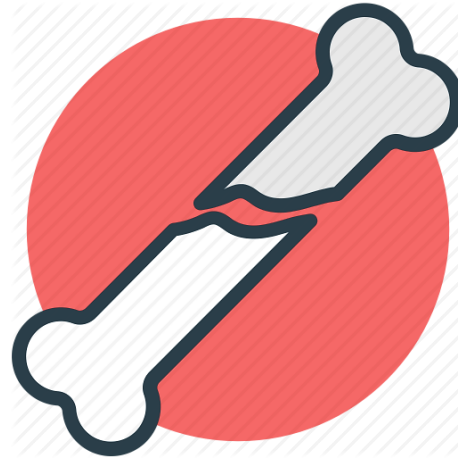

*Per a tot problema complex hi ha sempre una solució clara, simple i...
equivocada. H.L.Mencken*

Estem immersos en una **triple fractura**

OTTO SCHARMER

la fractura social (polarització, desigualtat, desintegració social, guerres)
(dels humans entre si)

la fractura ecològica (clima i biodiversitat, superació límits planetaris)
(dels humans amb la natura)

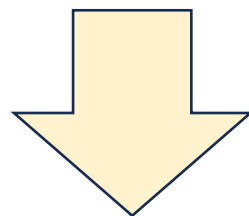
la fractura espiritual (burnout, depressió, manca de propòsit, soledat)
(la desconnexió de la persona amb ella mateixa)

→ il·lusió d'insignificança (massa gran, massa complex, massa allunyat, massa incapaç, massa petit)

No les guarirem si les abordem cadascuna per separat,
perquè estan relacionades de manera inseparable.

CREIXEMENT INTERIOR

L'èxit d'allò que poden fer els agents del canvi, com a constructors d'un món millor, depèn del **lloc interior**, de la qualitat de la condició interior des de la qual actuen

El creixement interior
accelera l'impacte exterior
(positiu)

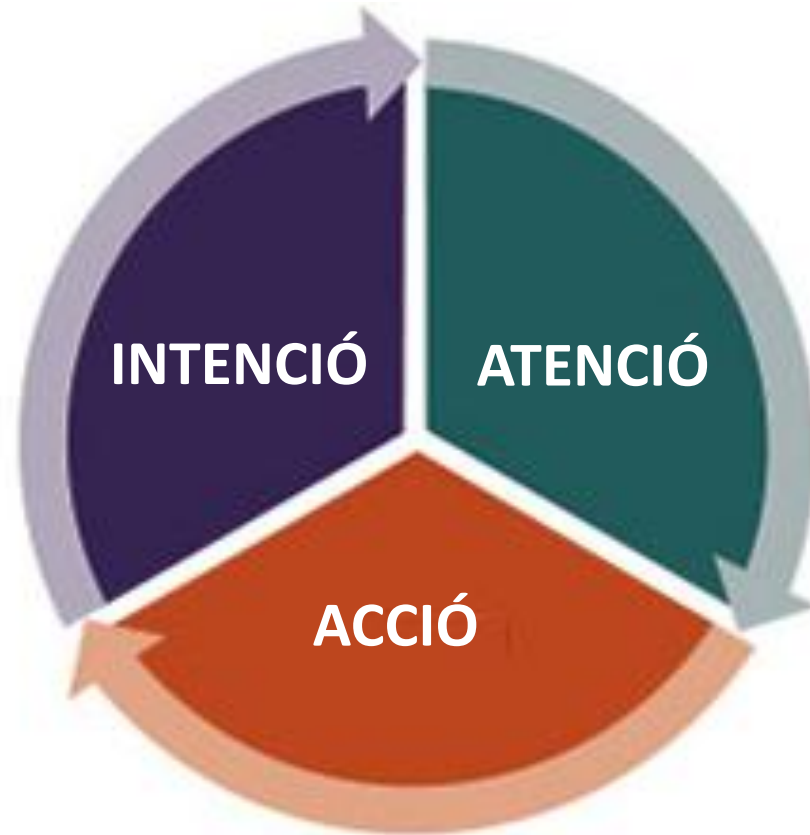

"Quan un sistema complex és lluny de l'equilibri,
petites illes de coherència en un mar de caos
tenen la capacitat d'enlairar tot el sistema a un ordre
superior".

Ilya Prigogine

Podem afavorir la creació de petites illes de coherència,
a través de la qualitat de la nostra atenció i presència,
la qualitat de vincular la nostra **atenció** amb les nostres
intencions, és a dir, amb allò que realment volem que passi.

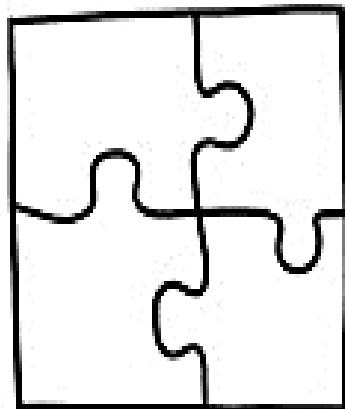
VISIÓ SISTÈMICA

Necessitarem un pensament que ens ajudi a

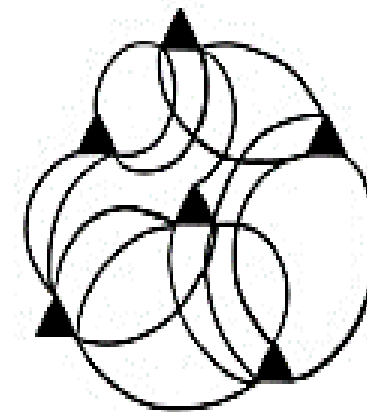
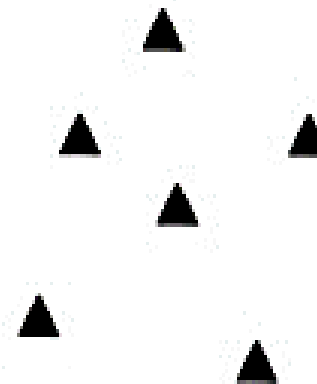
- veure **totalitats** en lloc de parts,
- veure **patrons de canvi** en lloc d'instantànies estàtiques, i
- comprendre la **interconnexió** subtil que dóna als sistemes vius el caràcter únic.

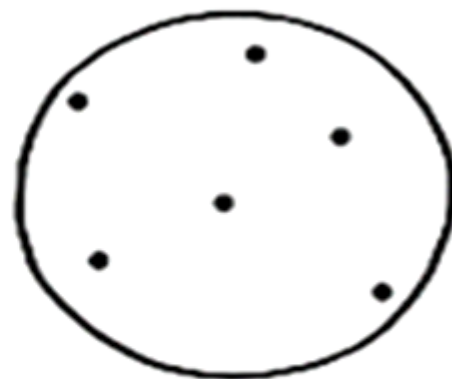
Peter Senge, author of
*The Fifth Discipline:
The Art and Practice of
the Learning Organization*

La part o el tot

**Fixar objectes o mapejar
relacions i interaccions**

Anàlisi o síntesi

Desconnexió o connexió

Del confeti

Mentalitat
analítica de
projecte per projecte

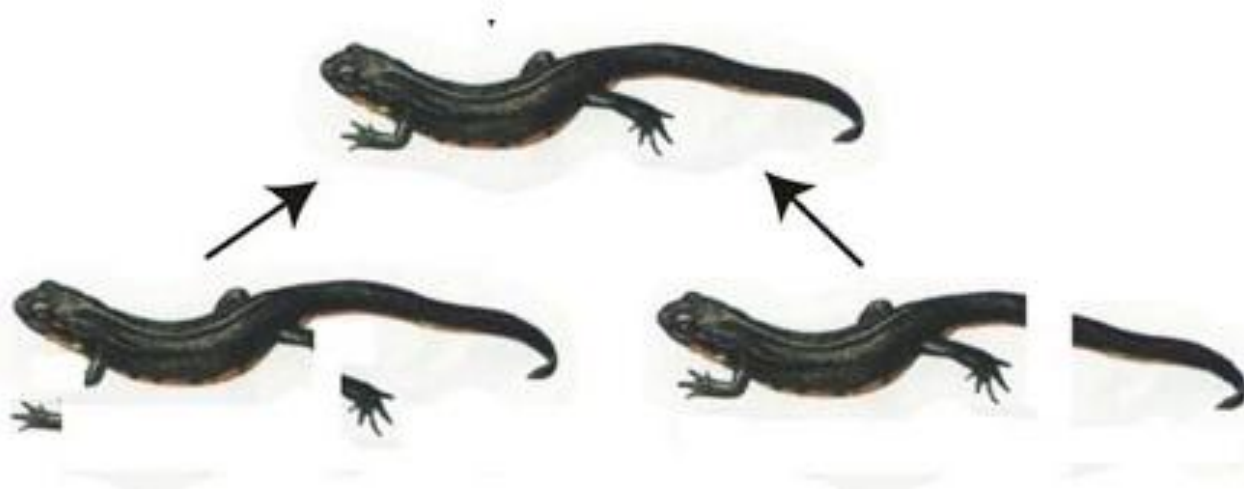
A l'espagueti

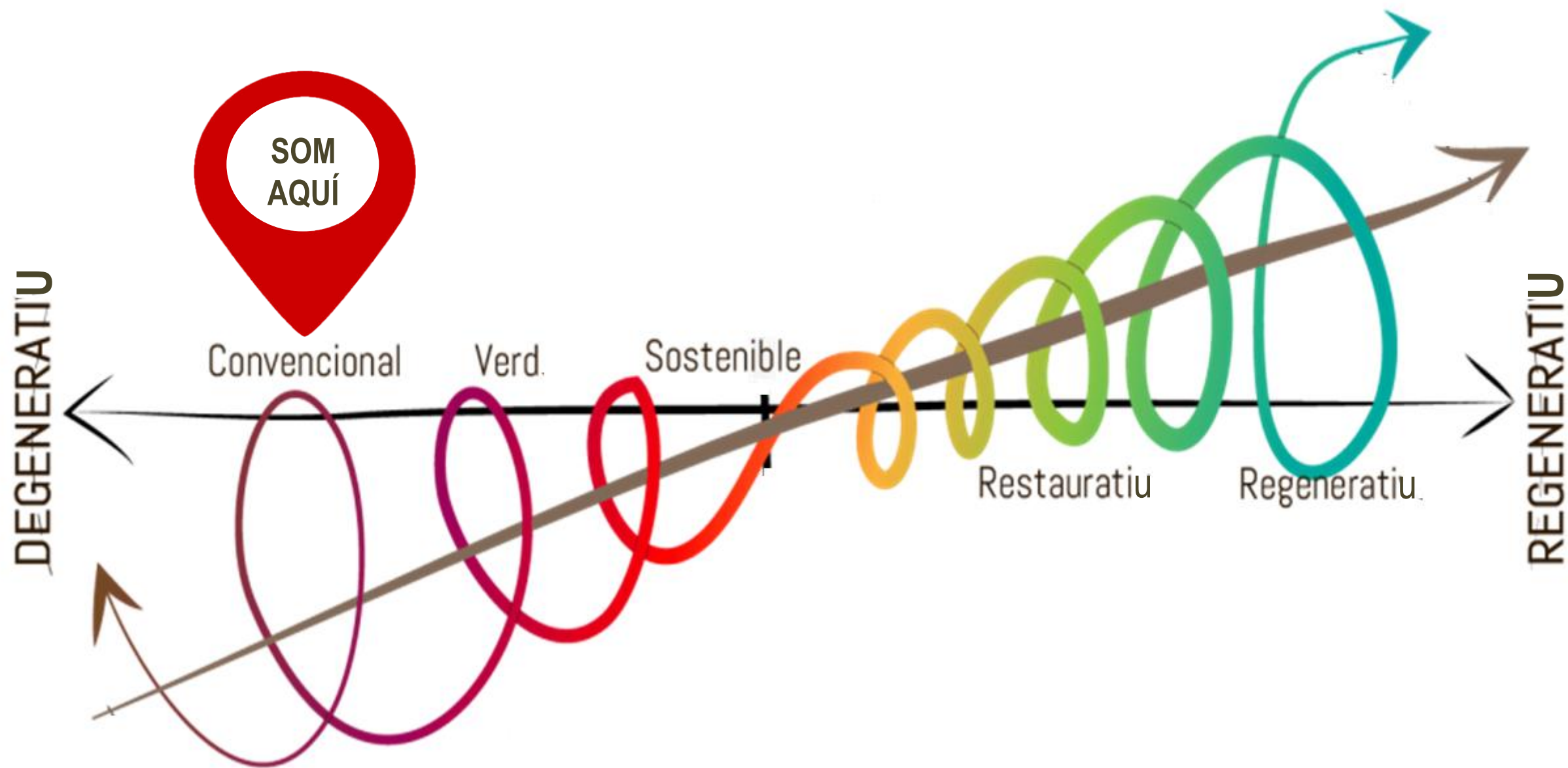
delimitar el sistema
estudiar l'entorn
identificar els actors
conèixer les seves relacions

REGENERACIÓ

RE-GENERACIÓ/1

ESTRATÈGIA	ACCIÓ	IMPACTE SOBRE L'ECOSISTEMA	RELACIÓ AMB L'ECOSISTEMA
Degeneració Regeneració			

SEGLE XX

Lineal
Extractiu
Fòssil
Analògic
Rendible
Excloent

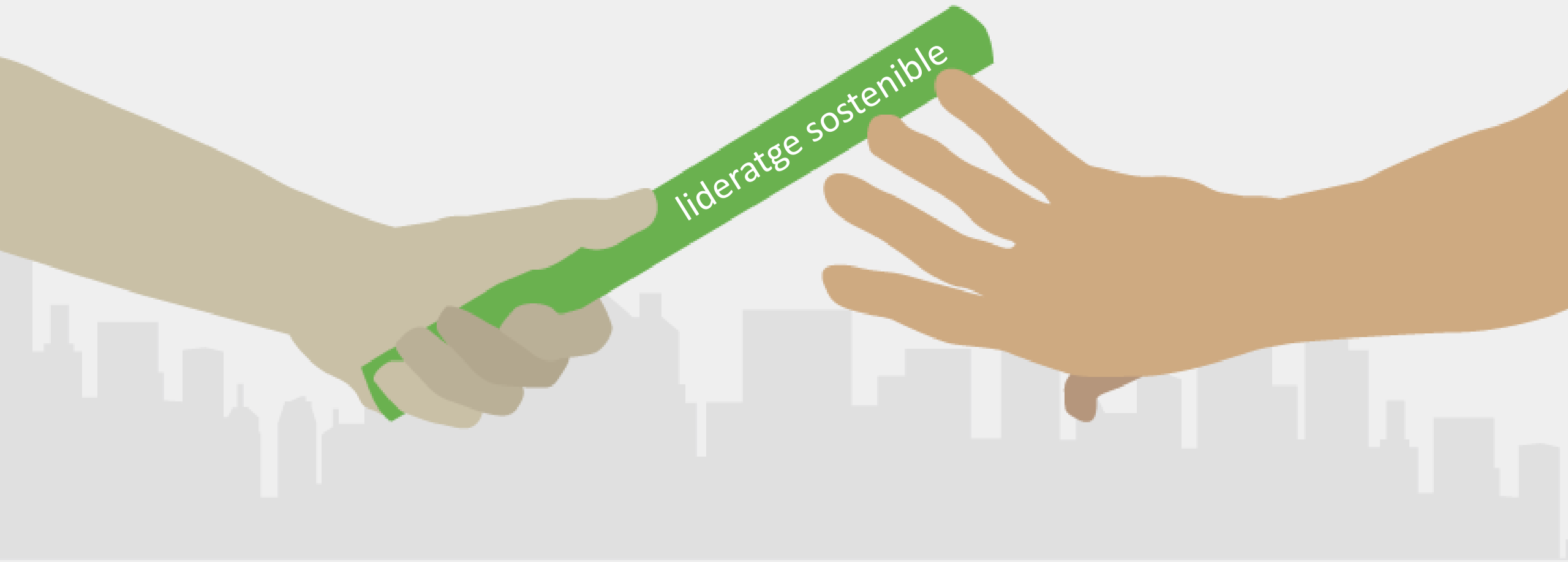
SEGLE XXI

Circular
Regeneratiu
Renovable
Digital
Sostenible
Inclusiu

TRANSICIÓ VERDA, JUSTA I RÀPIDA?

Descarbonitzar l'economia; regenerar la natura; construir societats inclusives i resilientes i seguir generant prosperitat

REGENERACIÓ/2

Els portadors de la torxa, 1955, Anna Hyatt Huntington

**LA MEMÒRIA
EL PROJECTE**

Accepta prendre el relleu

(assumiràs la veu d'un poble)

Porta'l un tros del camí

(implica't i lidera tant com puguis)

Sé digne, fes-ho bé

(fes-ho millor)

I després transmet-ho

(no t'hi aferris, sigues referent)

LLEGAT

Libros del Asteroide

Kieran Setiya

En la mitad de la vida

Una guía filosófica

Traducción de Ramón González Férriz

La búsqueda de
una vida con sentido

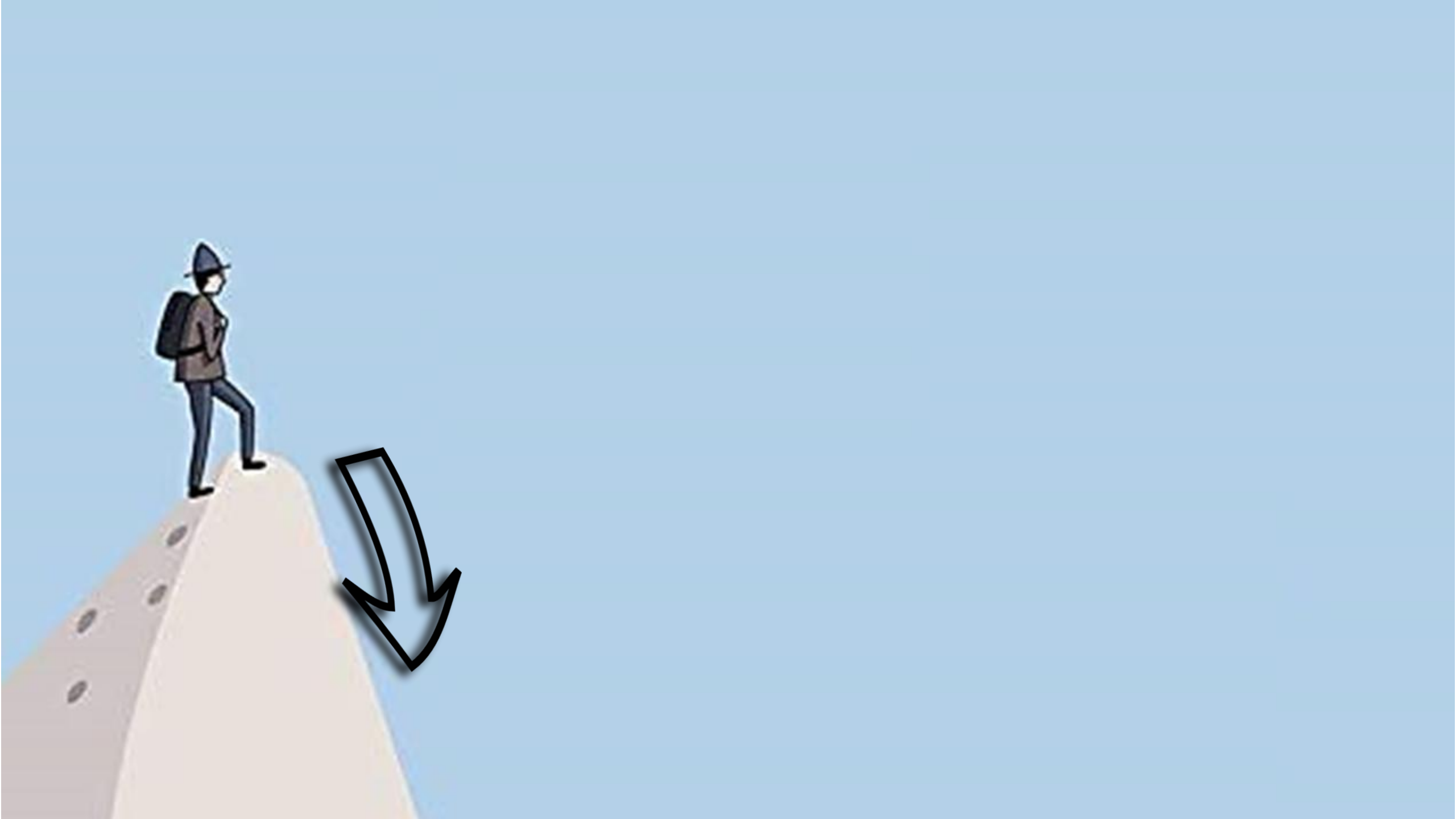
LA SEGUNDA MONTAÑA

DAVID BROOKS

 Gaia

TODOS
TUS
LIBROS
.COM

PROPÒSIT

Objectius professionals
i vitals

1

LLEGAT

Contribucions rellevants

2

PROPÒSIT

Victòries professionals

Èxits empresarials

Fites aconseguides

Projectes impulsats

Nomenaments assolits

Prestigi i popularitat rebuts

Riquesa i prosperitat acumulada

Premis i reconeixements obtinguts

Què hauré aportat?

Quina haurà estat la meva petjada?

Què recordaran de mi?

Com valoraran la meva contribució?

Què hauré contribuït a construir?

Quins impactes positius hauré deixat?

A qui hauré ajudat?

Què hauré millorat?

LLEGAT

The Good Ancestor

HOW TO THINK LONG TERM
IN A SHORT-TERM WORLD

Roman Krznaric

‘This is the book our children’s
children will thank us for reading’

THE EDGE, U2

ROMAN KRZNARIC

Capitán Swing®

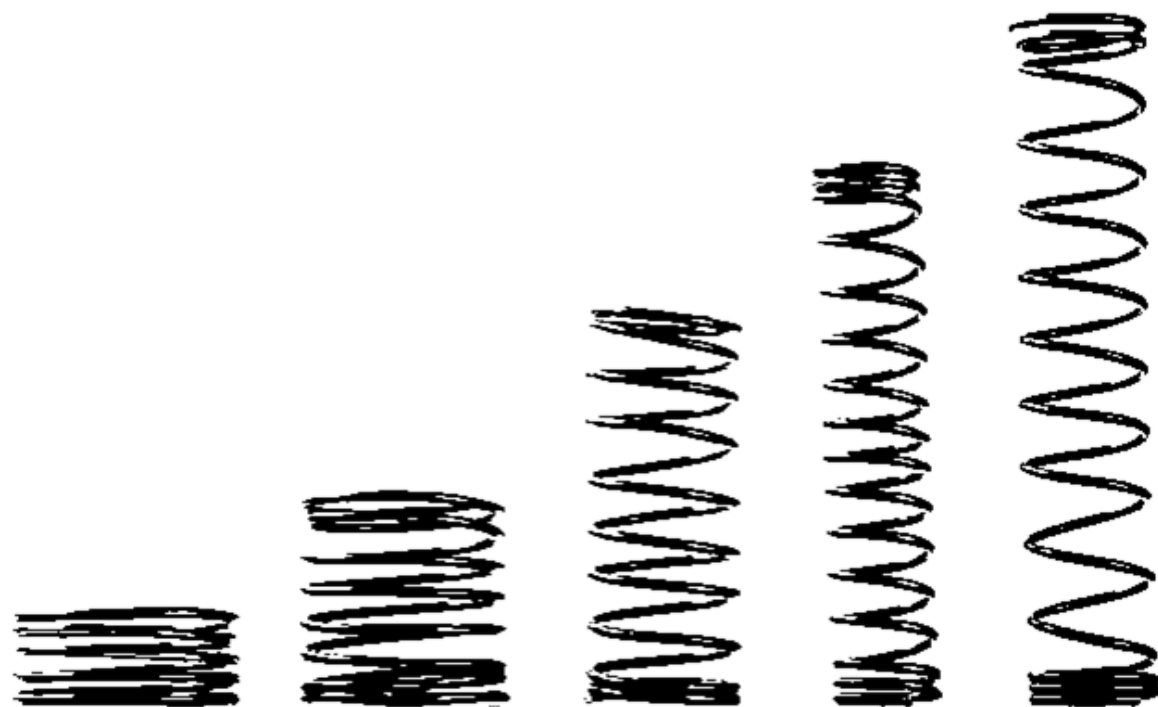
EL BUEN ANTEPASADO

Cómo pensar a largo plazo en
un mundo cortoplacista

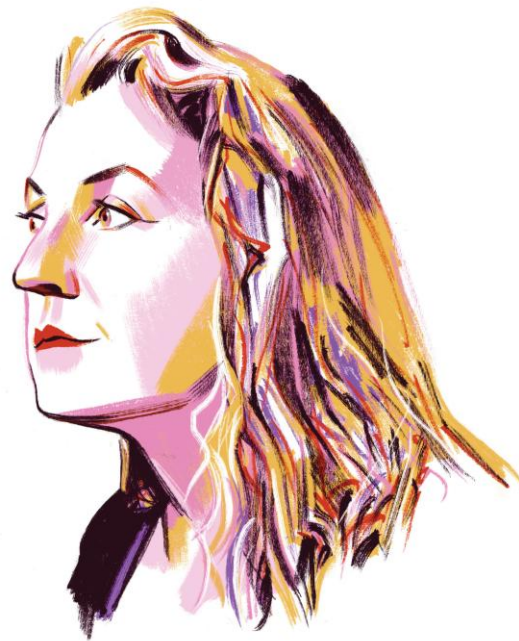

4.

MISSATGES FINALS

Quan la pedra ja és al fons de la bassa,
les onades encara s'estenen

Rebecca Solnit

Hi ha èxits sense victòria,
causes que només ens adonem que hem guanyat amb visió de llarg termini

“Seria algun consol si totes les coses morissin tan lentament com neixen; però *tal com estan les coses, els augments són de creixement lent, però el camí a la ruïna és ràpid*”.

Sèneca

Si vols evitar (o postergar) el col·lapse, enfoca't a la longevitat, no a l'expansió.

“Potser ja no és el moment de descobrir noves illes
sinó de restaurar vells fars”.
de construir nous fars

Quan has perdut visió, no has de restaurar les velles ulleres,
sinó fer-te'n unes de noves.

Dos camins es bifurcaven al bosc, i jo,
jo vaig prendre el menys transitat.
I això va marcar tota la diferència.

Robert Frost

Per a moltes de les nostres destinacions,
el bon camí pot ser l'inesperat (o el menys transitat)

Demano perdó a les grans preguntes
per les petites respostes

Wisława Szymborska

MOLTES
GRÀCIES!!